

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

СОЛОДОВНИК ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 378.6:616:37.041(043.3)

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ
СПЕЦІАЛІСТІВ З МЕДИЧНОЮ ОСВІТОЮ ДО ПРОФЕСІЙНОГО
САМОВДОСКОНАЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Житомир – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Житомирському державному університеті імені Івана Франка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник

доктор педагогічних наук, професор
Антонова Олена Євгеніївна,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка,
завідувач кафедри педагогіки.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор
Шапран Юрій Петрович,
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Г. С. Сковороди»,
професор кафедри біології та методики навчання;

кандидат педагогічних наук
Шарлович Зоя Павлівна,
КВНЗ «Житомирський медичний інститут»
Житомирської обласної ради,
завідувач відділення післядипломної освіти
молодших медичних спеціалістів.

Захист відбудеться 12 грудня 2017 р. о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.053.01 у Житомирському державному університеті імені Івана Франка за адресою: 10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40, 2-й поверх, конференц-зал.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Житомирського державного університету імені Івана Франка (10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40).

Автореферат розісланий 11 листопада 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С. Л. Яценко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Реформування медичної галузі в Україні зумовлено підвищенням вимог до професіоналізації особистості медичного працівника. У цьому контексті постає проблема формування його готовності до безперервного професійного самовдосконалення на засадах системності, особистісної орієнтації та контекстного навчання, що забезпечує конкурентоспроможність, гнучкість та професійну самореалізацію майбутніх фахівців визначеного профілю. Зазначене вимагає вдосконалення професійної освіти медичних спеціалістів, створення умов для забезпечення їх неперервного професійного самовдосконалення, про що йдеться в законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державній стратегії «Здоров'я для всіх у ХХІ столітті», Концепції розвитку галузі охорони здоров'я і положеннях Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації», Програмі ВООЗ «Здоров'я – 2020».

У сучасній теорії і методиці професійної освіти нагальною є проблема підготовки фахівців нового типу, здатних оволодіти сучасними методиками здійснення професійної діяльності та реалізувати їх упродовж усього професійного життя. Зростаючі вимоги до професійно-посадових характеристик медичних працівників зумовлюють відповідну організацію та вдосконалення їх професійної підготовки. Зважаючи на це, змістове забезпечення освіти, форми та методи навчання мають бути орієнтовані на формування не лише необхідного фахового рівня, професійної компетентності, але й забезпечення особистісно-професійного розвитку. Отже, зміст підготовки молодшого спеціаліста з медичною освітою має бути орієнтованим на набуття майбутнім фахівцем здатності самостійно й ефективно діяти в різноманітних соціальних, організаційних, інформаційних умовах, створювати комфортні, довірливі та позитивні стосунки з пацієнтом, виявляти стійке бажання до самовдосконалення.

Проблема самовдосконалення особистості широко представлена в наукових працях з психології (М. Боришевський, Л. Виготський, І. Кон, Г. Костюк, А. Маслоу, Ю. Орлов, К. Роджерс, Л. Рувинський та ін.). У педагогіці ідеї самовдосконалення активно розроблялися такими відомими науковцями, як І. Бех, Л. Божович, Н. Брагіна, Т. Вайніленко, А. Громцева, А. Капська, А. Макаренко, Г. Селевко, М. Сметанський, В. Сухомлинський. Особливості професійного самовдосконалення майбутніх інженерів вивчав О. Ігнатюк, майбутніх офіцерів О. Діденко, майбутніх учителів О. Борденюк, О. Орлова, І. Склярєнко, І. Чемерілова, Т. Шестакова та ін.

Ученими обґрунтовано теоретичні основи самовдосконалення, розроблено загальну концепцію його педагогічного стимулювання, визначено його сутність, особливості та функції в професійній діяльності, обґрунтовано взаємозв'язок між

досліджуваним феноменом і ефективною професійною діяльністю, досліджено шляхи й засоби формування потреби в самовдосконаленні.

Знайшли своє відображення в сучасних дослідженнях і проблеми професійного самовдосконалення майбутніх медичних працівників (Ю. Вороненко, О. Горай, О. Гуменюк, Л. Дудікова, В. Копетчук, І. Кузнецова, Т. Лебединець, М. Лукашук, Ю. Остраус, О. Руда, К. Соцький, С. Тихолаз, Я. Цехмістер, З. Шарлович та ін.). Водночас, проблема підготовки майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення не набула достатнього висвітлення незважаючи на те, що питання формування у кожного медичного працівника потреби максимально розвивати і реалізовувати свої можливості значно активізувалася.

На основі аналізу психолого-педагогічних, медичних наукових джерел з теми дослідження виявлено *суперечності*, що підтверджують необхідність у формуванні готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення, зокрема, між:

- суспільною потребою у висококваліфікованих молодших спеціалістах з медичною освітою, здатних до постійного професійного саморозвитку, та недостатньою увагою керівництва вищих медичних (фармацевтичних) закладів освіти до цього питання;

- необхідністю розвитку мотивації студентів до оволодіння сучасними методиками професійного самовдосконалення та відсутністю науково обґрунтованої моделі діяльності медичного коледжу щодо створення відповідних організаційно-педагогічних умов;

- об'єктивною потребою в оновленні змісту фахової підготовки молодших спеціалістів з медичною освітою та недостатнім рівнем навчально-методичного забезпечення їх підготовки до ціложиттєвого професійного самовдосконалення.

Визначені суперечності, соціальна значущість, актуальність проблеми формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення та недостатня її теоретична і практична розробленість зумовили вибір теми дослідження: **«Формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконане відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка «Професійна підготовка майбутніх фахівців в умовах ступеневої освіти» (РН № 0110U002274). Тему дисертації затверджено вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 7 від 20. 04. 2010 р.) та погоджено у Міжвідомчій раді з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол № 10 від 20. 12. 2011 р.).

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення в процесі фахової підготовки.

Відповідно до мети дослідження визначено такі **завдання**:

1. Проаналізувати стан дослідження проблеми формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення в педагогічній теорії та практиці медсестринської підготовки.

2. Розкрити психолого-педагогічну сутність професійного самовдосконалення молодших спеціалістів з медичною освітою.

3. Визначити сутність, структуру, критерії та рівні готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення.

4. Обґрунтувати модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення та організаційно-педагогічні умови її реалізації в процесі фахової підготовки.

5. Експериментально перевірити ефективність розробленої моделі за допомогою поетапної методики її реалізації.

Об'єкт дослідження – фахова підготовка молодших спеціалістів з медичною освітою у коледжах.

Предмет дослідження – модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення та методика її реалізації в процесі фахової підготовки.

Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань на різних етапах дослідження використано такі **методи**, як: *теоретичні* – аналіз, систематизація, узагальнення, порівняння та зіставлення різних поглядів на досліджувану проблему; *емпіричні* – бесіди, інтерв'ювання, анкетування, спостереження, аналіз нормативної документації, навчальних планів і навчальних програм для визначення особливостей професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів, вимог до їхньої професійної діяльності; педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи) для перевірки ефективності реалізації запропонованої моделі; *методи математичної статистики* для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилася на базі КВНЗ «Новоград-Волинський медичний коледж» Житомирської обласної ради, КЗ «Маріупольське медичне училище» Донецької області, КВНЗ «Ковельський медичний коледж» та КВНЗ «Ківерцівський медичний коледж» Волинської області, Могилів-Подільського медичного коледжу Вінницької області, ВКНЗ «Дубенський медичний коледж» Рівненської області, Кременецького медичного училища імені Арсена Річинського

Тернопільської області, Берегівського медичного коледжу Закарпатської області, ВКНЗ «Львівський інститут медсестринства та лабораторної медицини імені Андрія Крупинського» Львівської обласної ради.

Усього на різних етапах експериментальної роботи було охоплено 876 осіб (на констатувальному етапі експерименту – 416, на формуальному – 460) та 35 викладачів коледжів.

Організація та основні етапи дослідження. Дослідження тривало з 2011 р. по 2017 р. і передбачало чотири взаємопов'язаних етапи наукового пошуку.

На першому етапі (2011-2012 рр.) – *аналітико-пошуковому* – здійснено аналіз проблеми професійного самовдосконалення молодшого спеціаліста з медичною освітою, обґрунтовано його теоретичні основи, опрацьовано психолого-педагогічні джерела, науково-методичну літературу та нормативну й законодавчу базу з проблеми дослідження; обґрунтовано його актуальність, окреслено мету, завдання, об'єкт, предмет, програму дослідно-експериментальної роботи; систематизовано базові поняття.

На другому етапі (2012-2013 рр.) – *констатувальному* – визначено й систематизовано критерії, показники рівнів сформованості готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення; проведено діагностику стану досліджуваної проблеми, теоретично обґрунтовано модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення, розроблено організаційно-педагогічні умови та вдосконалено зміст і технології фахової підготовки; проведено констатувальний етап експерименту, розроблено спецкурси з формування готовності студентів до професійного самовдосконалення та підготовки викладачів до відповідної діяльності з метою запровадження в навчальні програми коледжів.

На третьому етапі (2014-2016 рр.) – *формуальному* – здійснено апробацію отриманих результатів дослідження шляхом упровадження розробленої моделі та методики її реалізації в навчальний процес вищих медичних закладів освіти України з метою перевірки її ефективності.

На четвертому етапі (2016-2017 рр.) – *інтерпретаційно-узагальнюючому* – систематизовано й узагальнено результати експерименту; сформульовано загальні висновки, визначено перспективи подальших наукових пошуків.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів полягає в тому, що: *вперше* науково обґрунтовано та розроблено модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення, яка має такі складові: цільову (мета, завдання, наукові підходи, загальні та специфічні принципи); мотиваційно-потребову (зовнішня та внутрішня мотивація, розвиток інтересу до професійного самовдосконалення, стимулювання потребової сфери); змістово-процесуальну (етапи формування готовності до професійного самовдосконалення, зміст

фахової та спеціальної підготовки, її організаційні форми, методи, засоби); результативну (достатній рівень сформованості готовності до професійного самовдосконалення) та поетапну методика її реалізації в процесі фахової підготовки (адаптаційно-ознайомлювальний, практико-орієнтований, професійно-орієнтований, професійно-усвідомлювальний етапи); проаналізовано сутність та взаємодію базових понять «професійне самовдосконалення майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою», «готовність майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення»; визначено критерії (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, практичний, рефлексивно-регулюючий), показники та охарактеризовано рівні сформованості готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення (високий, достатній, початковий); *удосконалено* зміст, форми та методи фахової підготовки майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою, здатних до постійного професійного самовдосконалення (проблемні лекції, дискусії, семінари, форуми, конференції, чат-дискусії, дебати, круглі столи, виробнича практика в лікувально-профілактичних закладах); *подальшого розвитку набули* положення щодо впровадження в навчально-виховний процес вищих медичних навчальних закладів сучасних інноваційних технологій, спрямованих на формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення (квазіпрофесійне і ситуаційне навчання).

Практичне значення дослідження полягає: в експериментальній апробації методики реалізації моделі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення в процесі фахової підготовки; запровадженні інноваційних форм, методів і засобів навчання (щоденник контролю практичних навичок, електронне портфоліо тощо); розробці спецкурсу, спрямованого на підготовку майбутніх фахівців до професійного самовдосконалення.

Матеріали дослідження можуть використовуватися в освітньому процесі керівниками та викладачами вищих медичних навчальних закладів.

Основні положення та результати дослідження **впроваджено** в навчально-виховний процес навчальних закладів: КВНЗ «Новоград-Волинський медичний коледж» Житомирської обласної ради (довідка № 01-04/118 від 20. 03. 2017р.), Кременецького медичного училища імені Арсена Річинського Тернопільської області (довідка № 313 від 11. 08. 2017 р.), ВКНЗ «Дубенський медичний коледж» Рівненської обласної ради (довідка № 341 від 01. 11. 2016 р.), Ківерцівського медичного коледжу Волинської області (довідка № 120 від 24. 02. 2017 р.), Берегівського медичного коледжу Закарпатської області (довідка № 372 від 16. 12. 2016 р.).

Апробація результатів дослідження здійснювалася на науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема, *міжнародних*: «Соціальна політика щодо

невиліковно хворих» (Київ, 2012), «Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи» (Житомир, 2013, 2016), «Новітні педагогічні технології у світлі духовних цінностей європейської цивілізації» (Житомир, 2014); *всеукраїнських*: «Організація навчально-виховного процесу у ВМ(Ф)НЗ I-III рівнів акредитації» (Житомир, 2010), II Всеукраїнський фестиваль педагогічних ідей «Мій особистісно зорієнтований урок» (Новоград-Волинський, 2011), «Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи (Житомир, 2010-2013), «Реформування системи вищої освіти України відповідно до вимог Болонської декларації» (Київ, 2011), «Фактор стратегічної спрямованості інноваційного середовища» (Київ, 2011), «Актуальні питання поліпшення підготовки молодших спеціалістів, бакалаврів та магістрів медицини» (Житомир, 2012), круглий стіл МОЗ України з питань поліпшення розвитку медсестринства (Київ, 2013), «Роль керівника-лідера під час упровадження змін в освіті» (Київ, 2014), Національному конгресі з паліативної допомоги (Київ, 2015), «Медсестринство на варті здоров'я нації» (Яремче, 2016); *регіональних*: «Актуальні питання медицини» (Житомир, 2012), «Актуальні питання паліативної та хоспісної медицини» (Дубно, 2014), «Психологія здоров'я» (Новоград-Волинський, 2015); науково-методологічних семінарах кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка та засіданнях ННБК «Полісся» (2012-2017).

Особистий внесок здобувача у праці, виконаної у співавторстві з Н. Прокопчук [9], полягає у визначенні організаційних аспектів самостійної роботи студентів, а також теоретичному обґрунтуванні складових дослідницької діяльності при вивченні професійно орієнтованих дисциплін; з Л. Колесник, С. Павлюк, Г. Сайчук [14] – у визначенні актуальності безперервного самовдосконалення шляхом впровадження інноваційних технологій у навчальний процес; з Г. Сайчук, Н. Мухаровською [15] – в обґрунтуванні важливості професійного мовлення та розвитку комунікативних навичок для майбутнього медичного працівника; з Л. Костюченко [16] – у висвітленні проблем ефективної організації неперервної фахової підготовки майбутніх медичних сестер з урахуванням європейських пріоритетів. Наведені в дисертації наукові результати є самостійним доробком автора у розв'язанні проблеми, що досліджується.

Публікації. Основні положення та результати дисертації відображено в 18 публікаціях автора, з яких – 6 статей у провідних наукових фахових виданнях України, 2 статті в зарубіжному фаховому періодичному виданні та 10 статей у збірниках матеріалів наукових конференцій (4 з них у співавторстві).

Структура дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаної літератури (270 найменувань, з яких 5 іноземними мовами), 26 додатків на 184 сторінках. Загальний обсяг дисертації – 463 сторінки, з них – 234 сторінки основного тексту. Роботу проілюстровано 17 рисунками, 17 таблицями.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність теми дослідження, сформульовано його мету, завдання, об'єкт, предмет; розкрито методи, наукову новизну, теоретичну і практичну значущість; представлено результати апробації та впровадження, подано структуру дисертації.

У першому розділі – **«Теоретичні засади формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки»** – визначено сутнісну характеристику понять «удосконалення», «самовдосконалення», «професійне самовдосконалення», «професійне самовдосконалення молодших спеціалістів з медичною освітою»; охарактеризовано особливості фахової підготовки молодших спеціалістів з медичною освітою у медичних коледжах; визначено провідні наукові підходи до формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення.

У результаті аналізу наукової літератури з проблеми дослідження, зокрема робіт Т. Вайніленко, С. Гусевої, О. Діденка, Л. Дудікової, Т. Лесіна, А. Мамадалієва, Ю. Орлова, О. Прокопової, К. Соцького, Н. Троценко, Т. Шестакової та ін., з'ясовано, що серед дослідників спостерігається неоднозначність тлумачення таких понять, як «удосконалення», «самовдосконалення», «професійне самовдосконалення», «професійне самовдосконалення молодших спеціалістів з медичною освітою». На основі узагальнення сучасних досліджень щодо проблеми самовдосконалення особистості, зокрема медичного працівника, зроблено висновок, що одним із провідних видів самовдосконалення є професійне, яке дозволяє самостійно й ефективно вирішувати проблеми в галузі медичної діяльності, позитивно взаємодіяти і співпрацювати з колегами і пацієнтами, прагнути до постійного професійного та творчого зростання, самовдосконалення та самореалізації.

Професійне самовдосконалення майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою тлумачиться в межах дослідження як цілеспрямована, систематична, високоорганізована й творча діяльність медичного працівника, що полягає в самостійному поглибленні й розширенні фахових медичних знань, розвитку практичних умінь та навичок, здібностей, професійно значущих якостей особистості та передбачає безперервне підвищення його кваліфікації й особистісне зростання. Обґрунтовано думку, що одним із вагомих завдань діяльності закладу вищої освіти, у тому числі й медичного коледжу, є стимулювання потреб у професійному самовдосконалєнні майбутніх молодших спеціалістів у процесі їх фахової підготовки.

Зазначено, що молодший спеціаліст – це освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула неповну вищу освіту, спеціальні вміння та знання, достатні для здійснення

виробничих функцій певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у визначеній сфері. Молодшими спеціалістами з медичною освітою вважаються медичні сестри, фельдшери, акушери, лаборанти, фармацевти, які складають в Україні найбільш чисельну категорію працівників галузі охорони здоров'я. З'ясовано, що в Україні підготовку молодших медичних спеціалістів здійснюють коледжі, училища, інститути медсестринства, які за своїм викладацьким та навчально-методичним потенціалом здатні забезпечувати їх фундаментальну, загальнокультурну та практичну підготовку. Сучасний медичний коледж – галузевий вищий навчальний заклад або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що здійснює підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступенів молодшого бакалавра та/або бакалавра та проводить прикладні наукові дослідження. До важливих завдань медичних коледжів належить також формування готовності до професійного самовдосконалення.

Виявлено, що нові глобальні підходи до охорони здоров'я населення, які ґрунтуються на принципах первинної медико-санітарної допомоги, вимагають переосмислення ролі молодшого спеціаліста з медичною освітою, який, перебуваючи у первинному контакті з населенням, може, за умови відповідної підготовки й сформованої здатності до самовдосконалення, активно впливати на формування в населення здорового способу життя, сприяти усвідомленню обов'язків, орієнтованих не тільки на хворобу, але й профілактику захворювання, збереження та зміцнення індивідуального та громадського здоров'я.

Головними завданнями професійної освіти молодшого спеціаліста з медичною освітою постає підготовка кваліфікованих конкурентоспроможних кадрів з високим рівнем сформованості професійних знань, умінь, навичок, творчого мислення, національної свідомості та здатності до саморозвитку й самовдосконалення. Визначено, що фахова підготовка має певне цільове призначення, мета якої регламентується кваліфікаційними характеристиками та відповідними вимогами, зорієнтованими на модель майбутнього спеціаліста, а сам процес підготовки має враховувати специфіку майбутньої професійної діяльності. Реалізація інноваційних підходів до підготовки медичних фахівців на рівні світових моделей і стандартів вимагає збагачення змісту всіх навчальних предметів інформацією про механізми, форми, методи та засоби їхнього професійного самовдосконалення. Доведено, що формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки має ґрунтуватися на таких наукових підходах, як системний, аксіологічний, акмеологічний, контекстний, діалогічно-дискусійний, ресурсний, середовищний.

У другому розділі – **«Моделювання процесу формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного**

самовдосконалення у процесі фахової підготовки» – представлено змістову структуру, критерії, показники та обґрунтовано рівні готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення; розроблено модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки.

На основі аналізу досліджень із проблеми формування готовності фахівців різних спеціальностей до професійного самовдосконалення, зокрема робіт Л. Дудікової, І. Кузнецової, І. Радзієвської, С. Тихолаз, Ю. Остраус, К. Соцького та ін., сформульовано визначення поняття *«готовність майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення»* як цілісного внутрішнього особистісного утворення майбутнього фахівця, що характеризується наявністю переконаності в соціальній і особистій значущості професійного самовдосконалення, здатністю до самостійного поглиблення й розширення фахових медичних знань, розвитку практичних умінь та навичок, здібностей, професійно значущих якостей особистості та передбачає безперервне підвищення його кваліфікації з метою забезпечення особистісного й професійного розвитку.

У структурі готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення виокремлено такі компоненти: мотиваційно-аксіологічний, інформаційно-пізнавальний, операційно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний. *Мотиваційно-аксіологічна складова* характеризується інтересом та потребою у самовдосконаленні, ціннісними орієнтаціями на майбутню професійну діяльність та формування зазначеної готовності (загальнолюдські духовно-моральні цінності добра, гуманістичні світоглядні установки, норми та правила професійної поведінки медичного працівника, усвідомлення важливості гуманістичних цінностей у власному житті та фаховій діяльності тощо). *Інформаційно-пізнавальна складова* готовності, окрім системи фахових, включає сукупність знань щодо професійного самовдосконалення: теоретичних та психолого-педагогічних засад професійного самовдосконалення (чіткі уявлення про особливості, зміст, ознаки, складові професійного самовдосконалення медичної сестри), основних механізмів його реалізації (етапів, форм, методів, засобів), практичних основ професійного самовдосконалення майбутнього фахівця тощо. *Операційно-діялісна складова* представлена системою вмінь професійного самовдосконалення (ставити мету й визначати завдання професійного самовдосконалення, планувати кроки щодо їх досягнення, володіти різними методами, прийомами і технологіями самовдосконалення, вибирати і використовувати доцільні засоби для пошуку й засвоєння інформації, використовувати самостійно наукові джерела, здійснювати самоконтроль, самоаналіз і самооцінку результатів діяльності із самовдосконалення). *Особистісно-рефлексивна складова* готовності передбачає

спрямованість на самоаналіз, самооцінку професійного розвитку, характеризує систему потреб студентів у визначеному напрямі, ціннісне усвідомлення необхідності сформованості кожної якості для майбутньої професійної діяльності.

Дослідження готовності майбутнього молодшого спеціаліста з медичною освітою до професійного самовдосконалення здійснювалося на основі оцінювання рівня сформованості її складових за допомогою відповідних критеріїв (ціннісно-мотиваційного, когнітивного, практичного, рефлексивно-регулюючого), показників та рівнів готовності (високого, достатнього, початкового).

На основі застосування методу моделювання було розроблено модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки в освітньому середовищі медичного коледжу (див. рис. 1), яка має такі складові: *цільову* (мета, завдання, наукові підходи, загальні та специфічні принципи); *мотиваційно-потребову* (зовнішня та внутрішня мотивація, розвиток інтересу до професійного самовдосконалення, стимулювання потребової сфери); *змістово-процесуальну* (етапи формування готовності до професійного самовдосконалення, зміст фахової та спеціальної підготовки, її організаційні форми, методи, засоби); *результативну* (певний рівень сформованості готовності до професійного самовдосконалення).

Реалізація моделі передбачала її поетапне здійснення, а також запровадження низки організаційно-педагогічних умов: формування у майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою позитивної мотивації до професійного самовдосконалення; створення у навчальному закладі сприятливого освітнього середовища шляхом реалізації креативних управлінських та організаційних підходів, зокрема запровадження та використання внутрішньої мережі Інтранет та хмарних технологій; формування та вдосконалення фахових компетенцій студента медичного коледжу, практичних умінь самовдосконалення шляхом інноваційної організації освітнього процесу; забезпечення відповідного педагогічного керівництва підготовки майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення шляхом підвищення професіоналізму викладачів-педагогів та викладачів-медиків.

У третьому розділі – **«Експериментальна перевірка методики реалізації моделі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки»** – представлено програму експериментальної роботи; презентовано методику реалізації розробленої моделі; проаналізовано результати педагогічного експерименту.

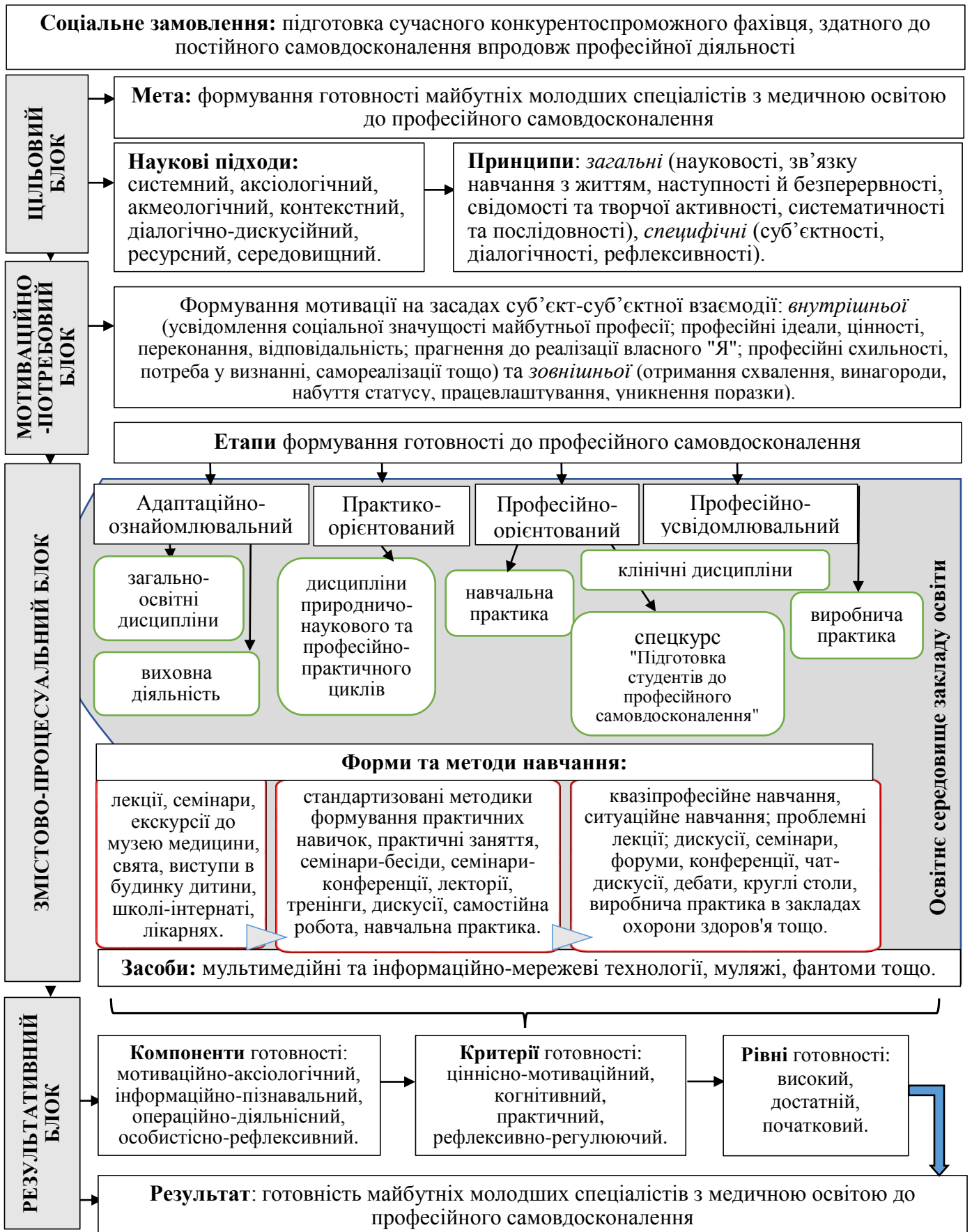

Рис. 1. Модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки.

Експериментальна робота здійснювалася відповідно до розробленої програми і включала констатувальний та формувальний етапи. Метою констатувального етапу експерименту було: визначення рівня готовності до професійного самовдосконалення практикуючих молодших спеціалістів з медичною освітою та випускників медичних коледжів; пошук чинників, які впливають на ефективність процесу самовдосконалення; виявлення типових недоліків у формуванні досліджуваної готовності та визначення їх можливих причин (аналіз стану матеріально-технічного, навчально-методичного забезпечення ВМНЗ та можливостей викладацького складу щодо цілеспрямованого формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення).

У результаті дослідження виявлено низку проблем, які виникають в організації фахової підготовки молодших спеціалістів з медичною освітою, зокрема недостатнє забезпечення зв'язку теорії і практики, неузгодженість підходів до визначення професійних функцій молодшого спеціаліста з медичною освітою, низька мотивація студентів до професійної діяльності через розбіжності у навчальній та практичній діяльності, перевантаженість та низький рівень соціального захисту викладача, несвоєчасне оновлення програм і юридична неурегульованість залучення пацієнтів до освітнього процесу тощо. Виявлено також відсутність у студентів мотивації та інтересу до самовдосконалення, низький рівень знань теоретичних основ самовдосконалення, недостатність сформованості відповідних умінь, навичок, вольових якостей.

На формувальному етапі експерименту здійснено перевірку дієвості розробленої моделі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення шляхом упровадження експериментальної методики, яка передбачала поетапний механізм її реалізації (адаптаційно-ознайомлювальний, практико-орієнтований, професійно-орієнтований, професійно-усвідомлювальний), а також удосконалення змісту фахової підготовки, запровадження інноваційної організації освітнього процесу та створення в медичному коледжі сприятливого освітнього середовища (рис. 2). Експериментальна методика спрямовувалась на самоосвіту та самовиховання студентів медичних коледжів, що сприяло активному їх включенню в самостійну пізнавальну діяльність та роботу щодо самовдосконалення впродовж усього формувального етапу експерименту. Його результативність перевірено шляхом застосування лонгітюдного методу, що дозволило відстежити динаміку розвитку готовності до професійного самовдосконалення у студентів від II до IV курсу.

Аналіз результатів формувального етапу експерименту засвідчив ефективність запропонованої моделі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення та методики її реалізації в процесі фахової підготовки.

Рис. 2. Етапи методики реалізації моделі

Доведено, що кількість студентів, в яких рівень сформованості готовності до професійного самовдосконалення досягає високого та достатнього рівнів, в ЕГ вища, ніж в КГ (76 % проти 58 %), що є підтвердженням результативності експериментальної моделі та свідчить про її ефективність (див. табл. 1).

Таблиця 1

Узагальнені результати сформованості готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення за результатами формульовального етапу експерименту

Рівень	Контрольні групи (КГ)				Експериментальні групи (ЕГ)			
	Рівень значущості	Рівень сформованості		Динаміка	Рівень значущості	Рівень сформованості		Динаміка
		Початок експ.	Кінець експ.			Початок експ.	Кінець експ.	
Високий	0,90	0,44	0,55	0,11	0,89	0,47	0,77	0,30
Достатній	0,88	0,42	0,51	0,09	0,87	0,41	0,66	0,25
Початковий	0,84	0,38	0,49	0,11	0,84	0,40	0,60	0,20

Під час експериментального дослідження виявлено підвищення інтересу майбутніх медичних сестер до способів обробки самостійно отриманої інформації, її представлення у різних видах. Зросла кількість студентів, які проявляли активне ставлення до пізнавальної діяльності та різних напрямів самовдосконалення (інтелектуального, морального, соціального, фізичного).

Узагальнення результатів формульовального етапу експерименту здійснено за

допомогою комплексу методів. Рівні сформованості кожного компонента визначалися за методикою О. Смирнова, заснованої на використанні бальних шкал та відносних частот. Достовірність результатів перевірялась за допомогою критерію φ^* - кутового перетворення Фішера та t-критерію Стьюдента.

ВИСНОВКИ

Результати теоретичного й експериментального дослідження проблеми формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення в процесі фахової підготовки надали підстави для наступних висновків:

1. На основі аналізу та узагальнення сучасних досліджень щодо проблеми самовдосконалення особистості, зокрема майбутнього молодшого спеціаліста з медичною освітою, доведено, що головними завданнями такої професійної освіти постає підготовка кваліфікованих конкурентоспроможних кадрів з високим рівнем сформованості професійних знань, умінь, навичок, творчого мислення, національної свідомості та здатності до саморозвитку й самовдосконалення. За такого підходу, в якості базисної особистісно-професійної характеристики, що дозволяє виконувати професійні функції медичних працівників середньої ланки на високому кваліфікаційному рівні, сприяє формуванню як професійних рис, так і загальнолюдських цінностей у цілому, можна розглядати готовність до самовдосконалення у процесі професійної діяльності.

2. З'ясовано, що одним із провідних видів самовдосконалення є професійне самовдосконалення фахівця, яке дозволяє йому самостійно й ефективно вирішувати проблеми в галузі медичної діяльності, позитивно взаємодіяти і співпрацювати з колегами і пацієнтами, прагнути до постійного професійного та творчого зростання, мати стійке прагнення до самовдосконалення та самореалізації. Під професійним самовдосконаленням майбутніх молодших медичних спеціалістів розуміється цілеспрямована, систематична, високоорганізована й творча діяльність медичного працівника, що полягає в самостійному поглибленні й розширенні фахових медичних знань, розвитку практичних умінь та навичок, здібностей, професійно значущих якостей особистості, що передбачає безперервне підвищення його кваліфікації й особистісне зростання. Підтверджено, що формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки має ґрунтуватися на таких наукових підходах: як системний, аксіологічний, акмеологічний, контекстний, діалогічно-дискусійний, ресурсний, середовищний.

3. На основі аналізу досліджень з проблеми формування готовності фахівців різних спеціальностей до професійного самовдосконалення сформульовано базове поняття дослідження «готовність майбутніх молодших спеціалістів з

медичною освітою до професійного самовдосконалення», яке тлумачиться як цілісне внутрішнє особистісне утворення майбутнього фахівця, що характеризується наявністю переконаності в соціальній і особистій вагомості професійного самовдосконалення медичного працівника, здатністю до самостійного поглиблення й розширення фахових медичних знань, розвитку практичних умінь та навичок, здібностей, професійно значущих якостей особистості та передбачає безперервне підвищення його кваліфікації з метою забезпечення особистісного й професійного розвитку.

У структурі готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення виділено такі компоненти: мотиваційно-аксіологічний, інформаційно-пізнавальний, операційно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний. Охарактеризовано їх сутність та взаємозв'язок. З метою аналізу рівня сформованості готовності майбутнього молодшого спеціаліста з медичною освітою до професійного самовдосконалення визначено критерії (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, практичний, рефлексивно-регулюючий), на основі яких та відповідних показників охарактеризовано рівні їх готовності до професійного самовдосконалення (високий, достатній, початковий).

4. Шляхом застосування методу моделювання розроблено модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення в процесі фахової підготовки в освітньому середовищі медичного коледжу, яка має такі складові: цільову (мета, завдання, наукові підходи, принципи), мотиваційно-потребову (мотиви, інтереси, цінності), змістово-процесуальну (педагогічні умови, етапи формування готовності до професійного самовдосконалення, зміст підготовки, її організаційні форми, методи, засоби), результативну.

Реалізацію моделі здійснено у чотири взаємопов'язані етапи з урахуванням низки організаційно-педагогічних умов (формування у майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою позитивної мотивації до професійного самовдосконалення, створення у навчальному закладі сприятливого освітнього середовища шляхом запровадження креативних управлінських та організаційних підходів, зокрема використання внутрішньої мережі Інтранет та хмарних технологій, формування та вдосконалення фахових компетенцій, практичних умінь самовдосконалення шляхом інноваційної організації навчально-виховного процесу, забезпечення відповідного педагогічного керівництва підготовкою майбутніх молодших медичних спеціалістів до професійного самовдосконалення тощо).

5. Результати формувального етапу експерименту засвідчили ефективність авторської моделі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення та методики її реалізації у процесі фахової підготовки. Рівень сформованості мотиваційно-аксіологічного,

інформаційно-пізнавального, операційно-діяльнісного, особистісно-рефлексивного компонентів готовності у студентів ЕГ набув позитивної динаміки (кількість студентів, які в результаті експериментальної роботи досягли високого та достатнього рівнів готовності становить, 76 %).

Представлене дослідження не претендує на вичерпне вирішення всіх аспектів проблеми. Перспективними напрямками роботи вважаємо розробку інноваційних технологій, спрямованих на формування у майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою готовності до професійного самовдосконалення, зокрема оволодіння сучасними ІТ-технологіями, впровадження педагогічної спеціалізації для викладачів медичного коледжів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Солодовник О. В. Сутнісна характеристика поняття «професійне самовдосконалення» молодших медичних спеціалістів / О. В. Солодовник // Нові технології навчання : зб. наук. пр. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України; Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Вінниця-Київ, 2014. – С. 227-232.

2. Солодовник О. В. Модернізація фахової підготовки молодших спеціалістів у медичному коледжі / О. В. Солодовник // Проблеми освіти: зб. наук. пр. – Спецвипуск. – Вінниця-Київ, 2015. – С.86-90.

3. Солодовник О. В. Упровадження щоденника контролю практичних навичок у процес професійної підготовки молодшого медичного спеціаліста / О. В. Солодовник // Педагогічні науки : зб. наук. пр.. – Вип. LXXII – Херсон, 2016. – С. 154-157.

4. Солодовник О. В. Основні аспекти концепції фахової підготовки молодшого медичного спеціаліста, здатного до безперервного професійного самовдосконалення / О. В. Солодовник // Медична освіта : наук.-практ. журнал. – Тернопіль, 2016. – С.21-26.

5. Солодовник О. В. Структура готовності майбутніх молодших медичних спеціалістів до професійного самовдосконалення / О. В. Солодовник // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – Київ, 2016. – Вип. 89. – Ч. 2. – С. 163-168.

6. Солодовник О. В. Практична медична підготовка: інноваційний підхід формування готовності молодших медичних спеціалістів до професійного самовдосконалення / О. В. Солодовник // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: науковий журнал. – Вип. 3(85). – Житомир, 2016. – С. 136-141.

7. Olena Solodovnyk Modernization of professional training of junior specialists at medical college / Solodovnyk Olena // Sociel Educational Project of Improving

Knowledge in Economics. – Journal L'Association 1901 "SEPIKE". – Edition 09. – 2015. – С. 81-84.

8. Солодовник О. В. Діагностика готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення: констатувальний етап педагогічного експерименту / О. В. Солодовник // Науковий журнал "ScienceRise: Pedagogical Education". – № 9 (17). – НВП ПП «Технологічний Центр». – Харків, 2017. – С. 22-28.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

9. Солодовник О. В. Самостійна робота – основа підготовки висококваліфікованих фахівців сьогодення / О. В. Солодовник, Н. Є. Прокопчук // Проблема підвищення якості освіти в контексті Євроінтеграційних процесів : досвід, інновації, перспективи: зб. наук.-метод. пр. / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. – С. 118-122.

10. Солодовник О. В. Актуальні питання удосконалення виховної роботи в коледжі / О. В. Солодовник // Вища освіта в медсестринстві : проблеми і перспективи : зб. наук.-метод. пр. / за ред. В. Й. Шатила. – Житомир : Полісся, 2010. – С. 64-66.

11. Солодовник О. В. Виняткова роль особистості викладача у формуванні сучасного медика-гуманіста / О. В. Солодовник // Вища освіта в медсестринстві : проблеми і перспективи : зб. наук.-метод. пр. / за ред. В. Й. Шатила. – Житомир : Полісся, 2011. – С. 238-241.

12. Історія та сьогодення Новоград-Волинського медичного коледжу. Інформаційно-рекламне ілюстроване видання / за заг. ред. О. В. Солодовник. – Новоград-Волинський, 2011. – 140 с.

13. Солодовник О. В. Роль відділення паліативної медицини у процесі професійної підготовки медичних сестер / О. В. Солодовник // Актуальні питання паліативної та хоспісної медицини : зб. тез та допов. наук.-практ. конф. / укл. Н.В. Тіт – Дубно, 2014. – С. 5-10.

14. Солодовник О. В. Роль інноваційних технологій у формуванні професійних якостей молодших медичних спеціалістів Новоград-Волинського медичного коледжу / О. В. Солодовник, Л. А. Колесник, С. М. Павлюк, Г.І. Сайчук // Інновації в освіті : інтеграція науки і практики : зб. наук.-метод. пр. – Житомир, 2014. – С. 289-298.

15. Солодовник О. В. Формування професійного мовлення студентів – майбутніх спеціалістів галузі охорони здоров'я / О. В. Солодовник, Г. І. Сайчук, Н. І. Мухаровська // Інновації в освіті: інтеграція науки і практики : зб. наук.-метод. пр. – Житомир, 2014. – С. 310-320.

16. Солодовник О. В. Модернізація фахової підготовки майбутніх медичних сестер у системі неперервної освіти / О. В. Солодовник, Л. В. Костюченко // Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку : зб. наук. пр.

– Переяслав- Хмельницький, 2014. – Вип. 92. – С. 241-247.

17. Видатні особистості медичної галузі Звягельщини. Кн. 1 : історико-бібліографічний альманах / за заг. ред. О. В. Солодовник. – Житомир : Вид. О.О. Євенок, 2016. – 136 с.

18. Солодовник О. В. Контекстне навчання в професійній підготовці майбутніх молодших медичних спеціалістів, здатних до професійного самовдосконалення / О. В. Солодовник // Теоретичні і методичні засади розвитку і самовдосконалення особистості педагога-новатора в контексті модернізації нової української школи: зб. наук.-метод. пр. / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2017. – С. 92-96.

АНОТАЦІЯ

Солодовник О. В. Формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, 2017.

Дисертація присвячена проблемі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення в процесі фахової підготовки. У роботі проаналізовано стан досліджуваної проблеми у психолого-педагогічній літературі та практиці діяльності медичних коледжів, розкрито сутність професійного самовдосконалення майбутнього медичного працівника. Охарактеризовано зміст та структуру готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення. Розроблено авторську модель формування досліджуваного виду готовності у майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою.

В освітній процес медичного коледжу впроваджено модель і методику формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення в процесі фахової підготовки за допомогою поетапної методики. Доведено, що ефективність розробленої моделі забезпечується шляхом запровадження креативних управлінських та організаційних умов, зокрема, застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, створення інноваційного освітнього середовища, підвищення професіоналізму викладачів-педагогів та викладачів-медиків.

Ключові слова: самовдосконалення, професійне самовдосконалення майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою, готовність майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення.

АННОТАЦИЯ

Солодовник Е. В. Формирование готовности будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию в процессе профессиональной подготовки. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Житомирский государственный университет имени Ивана Франко, Житомир, 2017.

Диссертация посвящена проблеме формирования готовности будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию в процессе профессиональной подготовки. На основе анализа научной литературы уточнены базовые понятия исследования: «самосовершенствование», «профессиональное самосовершенствование», «готовность будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию».

Под профессиональным самосовершенствованием будущих младших специалистов с медицинским образованием понимаем целенаправленную, систематическую, высокоорганизованную и творческую деятельность медицинского работника, которая заключается в самостоятельном углублении и расширении профессиональных медицинских знаний, развитии практических умений и навыков, способностей, профессионально значимых качеств личности и предполагает непрерывное повышение его квалификации и личностный рост.

Подтверждено, что процесс формирования готовности будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию в процессе профессиональной подготовки должна основываться на таких подходах как системный, аксиологический, акмеологический, контекстный, диалогически-дискуссионный, ресурсный.

Определено содержание и разработана структура готовности будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию, под которым понимаем целостное внутреннее личностное образование будущего специалиста, характеризующееся наличием у него уверенности в социальной и личной значимости профессионального самосовершенствования медицинского работника, способностью к самостоятельному углублению и расширению профессиональных медицинских знаний, развитию практических умений и навыков, способностей, профессионально значимых качеств личности и предполагает непрерывное повышение их квалификации с целью достижения вершин в личностном и профессиональном развитии.

В структуре готовности будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию выделены следующие компоненты: мотивационно-аксиологический, информационно-познавательный, операционно-деятельностный, личностно-рефлексивный.

Теоретически обоснована и экспериментально проверена эффективность

авторской модели формирования готовности будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию в процессе профессиональной подготовки, которая включает следующие структурные компоненты: целевой (цель, задачи, научные подходы, принципы), мотивационно-потребностный (мотивы, интересы, ценности), содержательно-процессуальный (педагогические условия, этапы формирования готовности, содержание подготовки, ее организационные формы, методы, средства), результативный.

В работе представлена поэтапная методика реализации авторской модели формирования готовности будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию в процессе профессиональной подготовки. Результаты формирующего этапа эксперимента подтвердили эффективность разработанной модели.

Ключевые слова: самосовершенствование, профессиональное самосовершенствование будущих младших специалистов с медицинским образованием, готовность будущих младших специалистов с медицинским образованием к профессиональному самосовершенствованию.

ABSTRACT

Solodovnik O. V. Formation of readiness of future junior specialists with medical education to professional self-improvement in the process of professional training. - The manuscript.

Dissertation for the PhD degree in pedagogical sciences, specialty 13.00.04 - theory and methodology of professional education. - Zhytomyr Ivan Franko University, Zhytomyr, 2017.

The thesis is devoted to the problem of forming the readiness of future junior specialists with medical education to professional self-improvement in the process of professional training. In the research paper the author analyzes current state of the studied issue in psychological and pedagogical literature, together with the practice of medical colleges; the essence of professional self-improvement of the future medical worker is revealed. The content and structure of the readiness of future junior specialists with medical education to professional self-improvement are characterized. An author's model of formation of the investigated type of readiness for future junior specialists with medical education has been developed.

The model and methodology of forming the readiness of future junior specialists with medical education to professional self-improvement in the process of professional training with the help of step-by-step methodology was introduced to the educational process of the medical college. It is proved, that the effectiveness of the developed model is provided by introducing creative management and organizational conditions, the use of modern information and communication technologies in particular, together with the creation of an innovative educational environment and the improvement of the professionalism of teachers and medical teachers.

Key words: self-improvement, professional self-improvement of future junior specialists with medical education, readiness of future junior specialists with medical education to professional self-improvement.